

Udskriftsdato: 14. december 2025

FOU nr 2015.29 (Gældende)

2015-29. Justitsministeriets sagsbehandling i sager om bevarelse af dansk indfødsret

Ministerium: Folketinget

Opfølgning / Opfølgning til

LBK nr 422 af 07/06/2004

2015-29. Justitsministeriets sagsbehandling i sager om bevarelse af dansk indfødsret

I maj 2014 henvendte en forening, der hjælper danskere, som bor i udlandet, sig til ombudsmanden om en række problemer, som nogle af foreningens medlemmer havde oplevet i forbindelse med Justitsministeriets behandling af sager om bevarelse af dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 8.

Foreningen pegede bl.a. på, at vejledningen på Justitsministeriets hjemmeside om kriterierne for bevarelse af indfødsret var uigennemskuelige. Foreningen pegede også på, at enkelte ansøgere havde ventet i mere end 2 år på svar på deres ansøgninger, og at vejledningen om ansøgningstidspunktet var misvisende. Endvidere kunne der ifølge foreningen gå mellem flere måneder og op til et halvt år, inden sagerne blev oprettet, og i den periode kunne ansøgerne ikke få oplysninger om behandlingen af sagen.

Justitsministeriet oplyste som svar på ombudsmandens henvendelser i sagen bl.a., at ministeriet havde besluttet at udbygge vejledningen på hjemmesiden om de forhold, som kan indgå i afvejningen af, om en person kan få tilladelse til at bevare sin danske indfødsret.

Herudover havde ministeriet taget en række tiltag for at nedbringe sagsbehandlingstiden i sagerne fra gennemsnitligt 14-16 måneder i 2014 til forventet 7 måneder ved udgangen af 2015. Dette mål orienterede ministeriet nu om på hjemmesiden.

Ministeriet oplyste endvidere, at vejledningen på hjemmesiden om ansøgningstidspunktet nu var tilpasset den aktuelle sagsbehandlingstid, og at der var iværksat en række initiativer med henblik på at orientere danske statsborgere i udlandet om den aktuelle sagsbehandlingstid.

Ministeriet oplyste også, at ministeriet havde rettet op på et betydeligt efterslæb vedrørende oprettelse af sagerne, og at der nu blev sendt en bekræftelse ved modtagelsen af ansøgningen med oplysning om sagsbehandlingstiden.

Ombudsmanden fandt det meget kritisabelt, at der – med de ulemper, som det havde haft for de pågældende ansøgere – havde kunnet gå flere måneder, efter at en ansøgning om bevarelse af indfødsret var modtaget i ministeriet, før en sag blev oprettet, og der blev sendt en bekræftelse til ansøgeren med orientering om, hvornår sagen kunne forventes behandlet.

Ombudsmanden fandt det endvidere uhensigtsmæssigt, at vejledningen i det danske pas om, at man må indgive ansøgning snarest efter det fyldte 21. år og senest inden det fyldte 22. år, ikke stemte overens med den øvrige vejledning om ansøgningstidspunktet og ikke var retvisende.

Herudover fandt ombudsmanden det uheldigt, at vejledningen om indgivelsestidspunktet for ansøgninger om bevarelse af dansk indfødsret indtil maj 2014 gik ud på, at ansøgningen tidligst kunne indgives efter det fyldte 21. fødselsår.

Ombudsmanden noterede sig i øvrigt Justitsministeriets svar og fandt ikke anledning til at foretage mere i sagen.

(Sag nr. 14/02140)

I det følgende gengives ombudsmandens udtalelse i sagen (oprindelig stilet til Justitsministeriet), efterfulgt af en sagsfremstilling.

Ombudsmandens udtalelse

1. Indledning

Baggrunden for mine henvendelser til Justitsministeriet var, at foreningen på et møde mellem foreningen og Folketingets Ombudsmand den 6. maj 2014 redegjorde for en række problemstillinger, som nogle af foreningens medlemmer havde oplevet i forbindelse med Justitsministeriets behandling af sager om bevarelse af dansk indfødsret (§ 8 i lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004 med senere ændringer).

Foreningen rettede i forlængelse heraf ved breve af henholdsvis 7. og 13. maj 2014 henvendelse til mig med en nærmere beskrivelse af de pågældende problemstillinger.

På baggrund af de oplysninger, som jeg havde fået på mødet, og de efterfølgende henvendelser fra foreningen bad jeg under henvisning til § 17, stk. 2, i lov om Folketingets Ombudsmand (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013) Justitsministeriet om en nærmere redegørelse for de problemstillinger, som var beskrevet i foreningens henvendelser.

Som nævnt ovenfor har Justitsministeriet sendt mig redegørelser for problemstillingerne i udtalelse af 13. oktober 2014 og supplerende udtalelse af 30. januar 2015. Foreningen har ved breve af 31. oktober 2014 og 19. februar 2015 sendt bemærkninger til ministeriets udtalelser.

I det følgende har jeg behandlet de pågældende problemstillinger, jf. afsnit 2-7 nedenfor. Fra side 11 [side 12 i dette dokument] er der en sagsfremstilling.

2. Praxis vedrørende indfødsretslovens § 8, stk. 1

2.1. Foreningen pegede på, at Justitsministeriet har ændret vejledningen på ministeriets hjemmeside i forhold til spørgsmålet om tilknytning til Danmark. Af henvendelsen af 7. maj 2014 fra foreningen fremgår således bl.a. følgende:

”Tidligere kunne reglerne for tilknytningskravet – fx at barnet sammenlagt har opholdt sig i Danmark (på ferier, skoleophold, weekendbesøg etc.) i minimum tolv måneder inden det 22. fødselsår – ses på Justitsministeriets hjemmeside. Oplysningerne er ikke længere tilgængelige på hjemmesiden, hvilket kunne tyde på, at der ikke længere findes objektive kriterier, men at sagsbehandlingen nu beror på skøn. (...)”

Af indfødsretslovens § 8, stk. 1, fremgår følgende:

”§ 8. Den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan dog efter ansøgning indgivet inden dette tidspunkt tillade, at indfødsretten bevares. ”

Justitsministeriet har i udtalelsen af 13. oktober 2014 oplyst, at der løbende opstår behov for at justere informationen til borgerne på ministeriets hjemmeside, og at der i løbet af sommeren 2013 blev ændret i vejledningen vedrørende tilknytning til Danmark, idet det på baggrund af henvendelser til ministeriet kunne konstateres, at vejledningen kunne give anledning til misforståelser.

Det fremgår ikke af Justitsministeriets udtalelse, hvad det er for misforståelser, vejledningen kunne give anledning til. Jeg har derfor bedt ministeriet om bl.a. at redegøre nærmere for den nuværende praksis i sager om bevarelse af dansk indfødsret, herunder for den betydning, som et ophold i Danmark af sammenlagt minimum 12 måneders varighed inden det 22. fødselsår har for vurderingen af, om en person er omfattet af indfødsretslovens § 8, stk. 1.

2.2. Justitsministeriet har i den supplerende udtalelse af 30. januar 2015 oplyst, at bopæl i Danmark (efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, 1. pkt.) anses for at foreligge, hvor bopælen er registreret i Det Centrale Personregister (CPR-registret) og har været af mindst 3 måneders varighed. Endvidere anses bopæl for at foreligge, hvor den, der ansøger om bevis for dansk indfødsret, kan dokumentere at have haft en opholdsadresse i Danmark i mindst sammenhængende 3 måneder, og begrundelsen for og omstændighederne omkring opholdet har været af en karakter, som understøtter, at opholdet fra start har været tiltænkt at være af mindst 3 måneders varighed.

Justitsministeriet har endvidere oplyst, at ophold under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark (efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, 1. pkt.), anses for at foreligge, hvor ansøgeren forud for det fyldte 22. år samlet har opholdt sig i Danmark i mindst 1 år. Opholdskravet vil tillige blive anset for opfyldt, hvor udstrækningen af de samlede ophold er tæt på et år, og de øvrige omstændigheder omkring opholdene peger i retning af, at opholdene er udtryk for, at ansøgeren, da han eller hun fyldte 22 år, havde en aktuel og personlig samhørighed med Danmark.

Der vil i den forbindelse bl.a. kunne lægges vægt på, om opholdene ligger relativt tæt på, at den pågældende fyldte 22 år, eller om de ligger mange år tidligere, og om de må antages at være udtryk for ansøgerens eget ønske om at besøge Danmark eller et udslag af eksempelvis forældres eller arbejdsgiveres dispositioner.

Justitsministeriet har oplyst, at ministeriet i dag i videre udstrækning end tidligere vil være tilbøjelig til at lade ophold af en samlet varighed på lidt mindre end 1 år være tilstrækkeligt til at anse indfødsretten

for bevaret, hvis omstændighederne omkring opholdene i øvrigt peger i retning af, at der på tidspunktet, hvor ansøgeren fyldte 22 år, forelå en aktuel og personlig samhørighed med Danmark. Man vil endvidere i højere grad end tidligere være tilbøjelig til at anse bopælskravet for opfyldt på baggrund af anden dokumentation end en CPR-registrering.

2.3. Justitsministeriet har oplyst, at det fremgår af ministeriets hjemmeside, at der ved bedømmelsen af, om der kan gives tilladelse til bevarelse af dansk indfødsret (efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, 2. pkt.), foretages en samlet afvejning af en række faktorer, f.eks. hvorvidt ansøgeren behersker det danske sprog, har en rimelig tilknytning til Danmark gennem ferieophold mv. og har kontakt til danske slægtninge mv.

Jeg har forstået på Justitsministeriet, at ministeriet ikke mener, at det i ministeriet foreliggende praksisnotat vedrørende bl.a. indfødsretslovens § 8, stk. 1, 2. pkt., i dets nuværende form er egnet til offentliggørelse.

Justitsministeriet har imidlertid efter det oplyste nu besluttet at udbygge oplysningerne om praksis på ministeriets hjemmeside, så de kommer til at yde borgerne klarere vejledning, og jeg forstår, at denne vejledning også vil omfatte de forhold, som kan indgå i afvejningen af, om en person kan meddeles tilladelse til at bevare sin danske indfødsret efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, 2. pkt.

Jeg har således noteret mig, at Justitsministeriet nu – i stedet for den vejledning, som blev fjernet fra ministeriets hjemmeside i sommeren 2013 – har lagt en ajourført vejledning ud på hjemmesiden, således at borgerne bedst muligt kan gøre sig bekendt med praksis mv. vedrørende bevarelse af dansk indfødsret.

Som nævnt af Justitsministeriet skal afvejningen af, om en person kan meddeles tilladelse til at bevare sin danske indfødsret efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, 2. pkt., altid foretages i form af en konkret samlet vurdering af alle relevante oplysninger i den pågældende sag. Jeg er derfor naturligvis også enig med ministeriet i, at der ikke kan blive tale om en udtømmende opregning af forhold, som kan indgå i denne vurdering.

3. Sagsbehandlingstid mv.

Foreningen pegede på, at enkelte ansøgere har ventet i mere end 2 år på svar på en ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret.

Jeg bad på den baggrund Justitsministeriet om nærmere at redegøre for sagsbehandlingstiden i sager om bevarelse af dansk indfødsret.

Justitsministeriet har i udtalelsen af 13. oktober 2014 oplyst, at det ikke er muligt i forbindelse med udtræk af statistiske oplysninger i ministeriets sagsbehandlingssystem at skelne mellem sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, hvorfor ministeriets oplysninger omfatter begge typer af sager.

Det fremgår af udtalelsen, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret er steget fra (anslået) ca. 7,5 måneder i 2012 til ca. 9,7 måneder i 2013, mens den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2014 var ca. 15,5 måneder, hvilket ifølge ministeriet i det væsentlige svarede til den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i 2014 i ministeriets sager om naturalisation.

Det fremgår endvidere, at der var 181 sager, som pr. 10. september 2014 var modtaget i Justitsministeriet for mere end 18 måneder siden, og heraf var der 89 sager, som på dette tidspunkt var mere end 2 år gamle. Ministeriet har endvidere i årene 2012, 2013 og 2014 (opgjort pr. 1. oktober 2014) oprettet flere sager, end ministeriet har færdigbehandlet i samme periode. Ministeriet færdigbehandlede således i 2012 679 sager, svarende til ca. 90 pct. af de indkomne sager dette år, mens ministeriet i 2013 og 2014 alene færdigbehandlede henholdsvis 418 og 358 (opgjort pr. 1. oktober 2014) sager, svarende til ca. 56 pct. og ca. 50 pct. af de indkomne sager i disse år.

Justitsministeriet har også anført, at ministeriet over for Folketingets Indfødsretsudvalg har oplyst, at ministeriet i løbet af 2015 forventer at have nedbragt den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i sager om naturalisation til 7 måneder. Det fremgår endvidere, at der ikke er fastsat et selvstændigt mål for sagsbehandlingstiden i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, men at ministeriet dog stiler efter, at sagsbehandlingstiden for ansøgninger om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret skal nedbringes, med henblik på at sagsbehandlingstiden for disse sager – inden for samme tidshorisont som naturalisationssagerne – også skal være 7 måneder.

På den baggrund har jeg i en supplerende høring af 17. december 2014 bedt Justitsministeriet om at oplyse om baggrunden for, at der ikke er fastsat et selvstændigt mål for sagsbehandlingstiden i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret.

Justitsministeriet har i den anledning anført, at ministeriet nu har udbygget vejledningen om behandling af sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret på ministeriets hjemmeside, således at borgerne – ud over at blive orienteret om den aktuelle sagsbehandlingstid i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret – også orienteres om, at det er ministeriets mål, at sagsbehandlingstiden i disse sager inden udgangen af 2015 skal være nedbragt til 7 måneder.

Jeg har noteret mig, at Justitsministeriet har oplyst, at ministeriet med henblik på at få nedbragt sagsbehandlingstiden til det angivne niveau har taget en række tiltag, som har til formål at styrke og effektivisere behandlingen af såvel sager om naturalisation som sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, herunder at der er tilført betydelige medarbejderressourcer til Justitsministeriets indfødsretskontor i løbet af 2013 og 2014. Justitsministeriet har endvidere oplyst, at indfødsretskontoret i løbet af de første måneder af 2015 bliver tilført yderligere 8 årsværk i anledning af reglerne om dobbelt statsborgerskab.

4. Ansøgningstidspunktet

4.1. Foreningen pegede på, at Justitsministeriet tidligere på ministeriets hjemmeside havde vejledt om, at man først kunne søge om bevarelse af dansk indfødsret, når man var fyldt 21 år, og at ministeriet i

en konkret sag havde vejledt om, at ansøgningen ville blive afvist, hvis den blev indgivet inden dette tidspunkt.

Foreningen pegede endvidere på, at det fortsat fremgik af diverse ambassaders hjemmesider, at man skulle indgive ansøgningen mellem det 21. og 22. fødselsår, ligesom det fremgår af det danske pas, at en dansk statsborger, som er født i udlandet og aldrig har boet i Danmark, og som ønsker at bevare sin danske indfødsret, må indgive ansøgning herom gennem en dansk diplomatisk eller konsulær repræsentation snarest efter det fyldte 21. år og senest inden det fyldte 22. år.

Justitsministeriet har i udtalelsen af 13. oktober 2014 oplyst bl.a., at ministeriet behandler ansøgninger, uanset hvornår de indgives, men at ministeriet i sager, der færdigbehandles, ”lang tid før” den pågældende ansøger fylder 22 år, udsteder et indfødsretsbevis til den pågældende ansøger med et forbehold for fortabelse af dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 8.

Det fremgår endvidere af udtalelsen, at vurderingen af, om indfødsretten er bevaret, foretages så tæt på det fyldte 22. år som muligt, og at vurderingen foretages efter den på dette tidspunkt gældende ret.

Jeg har forstået Justitsministeriets udtalelse således, at der ikke er et retligt krav om, at en ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret skal indgives mellem det 21. og 22. fødselsår, men at angivelsen af ansøgningstidspunktet tilsigter, at ansøgninger om bevarelse af indfødsret behandles så tæt på det fyldte 22. år som muligt.

Jeg har endvidere forstået, at Justitsministeriet i overensstemmelse hermed i begyndelsen af maj 2014 ændrede vejledningen på ministeriets hjemmeside, således at det nu fremgår, at ansøgninger om bevarelse af dansk statsborgerskab henset til den aktuelle sagsbehandlingstid som udgangspunkt bør indgives mellem det fyldte 20. og 21. år. Justitsministeriet har endvidere oplyst, at Justitsministeriet orienterede Udenrigsministeriet herom, og at der i den forbindelse er blevet iværksat en række informationstiltag i forhold til danske statsborgere i udlandet.

For så vidt angår vejledningen i passet har det været Justitsministeriets vurdering, at gyldighedsperioden for de udstedte pas sammenholdt med det forhold, at sagsbehandlingstiden i løbet af 2015 forventes at være normaliseret, gør, at det ikke vil være hensigtsmæssigt i den mellemliggende periode at ændre oplysningen i passet.

Jeg bemærker, at jeg finder det uhensigtsmæssigt, at vejledningen i passet ikke stemmer overens med den øvrige vejledning om ansøgningstidspunktet og for tiden ikke er retvisende. I lyset af de iværksatte informationstiltag og henset til Justitsministeriets forventninger om en normalisering af sagsbehandlingstiden i løbet af 2015 foretager jeg mig imidlertid ikke yderligere i anledning heraf.

Jeg har i den forbindelse også lagt vægt på, at Justitsministeriet i udtalelsen af 30. januar 2015 har oplyst, at ministeriet ved den screening, der nu foretages i forbindelse med modtagelsen af ansøgninger om bevarelse af dansk indfødsret, tilstræber at identificere sager, som har en særligt hastende karakter, og at det f.eks. vil kunne gælde sager, hvor ansøger alene er dansk statsborger, og hvor den pågældende har en alder, der gør, at sagen vil skulle fremskyndes for at kunne være færdigbehandlet, inden den pågældende fylder 22 år.

4.2. Jeg har bedt Justitsministeriet om at vurdere, om ministeriet på et tidligere tidspunkt end i maj 2014 burde have ændret informationerne om ansøgningstidspunktet på hjemmesiden og sikret iværksættelse af de beskrevne informationstiltag i forhold til danske statsborgere i udlandet.

Justitsministeriet har i den supplerende udtalelse af 30. januar 2015 anført, at da oplysningerne om ansøgningstidspunktet på hjemmesiden og informationstiltagene i forhold til danskere i udlandet har til formål at vejlede de personer, som fremadrettet vil skulle indgive ansøgninger, har vejledningen skullet afspejle den sagsbehandlingstid, som forventedes at være aktuel på det tidspunkt, hvor de nye ansøgninger, der blev indgivet, forventedes færdigbehandlet.

Der blev ifølge Justitsministeriet løbende i 2013 tilført betydelige personalemæssige ressourcer til indfødsretskontoret med henblik på generelt at nedbringe sagsbehandlingstiderne i kontoret. I begyndelsen af 2014 stod det imidlertid klart, at de tilførte ressourcer ikke var tilstrækkelige til at få nedbragt sagsbehandlingstiden til det ønskede niveau.

På trods af tilførslen af yderligere ressourcer i løbet af 2014 vurderede ministeriet i foråret 2014, at ministeriet ikke kunne reducere sagsbehandlingstiden så hurtigt, at de ansøgninger om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, der blev indgivet i løbet af sommeren 2014, ville kunne færdigbehandles i løbet af et år. Ministeriet besluttede på den baggrund at iværksætte de beskrevne tiltag i forhold til vejledning om tidspunktet for indgivelse af ansøgning.

Justitsministeriet har tilkendegivet, at med den viden, som ministeriet har i dag, havde det været ønskeligt, om ministeriet havde ændret vejledningen på et tidligere tidspunkt.

Jeg er ikke bekendt med de nærmere forhold omkring tilførslen af medarbejderressourcer mv. og forholdet mellem fordelingen af medarbejdere til afvikling af de forskellige typer af sager, som behandles i Justitsministeriets indfødsretskontor. Jeg er heller ikke nærmere bekendt med den konkrete samlede opgaveportefølje, som indfødsretskontoret har skullet behandle i perioden efter ressourcetilførslen.

Jeg bemærker imidlertid, at Justitsministeriets generelle sagsbehandlingstid i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret efter det oplyste allerede senest i september 2013 var 14-16 måneder, og at ministeriet til trods for de tilførte ressourcer i løbet af 2013 og 2014 som nævnt alene afgjorde henholdsvis 418 og 358 (opgjort pr. 1. oktober 2014) sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret i 2013 og 2014, svarende til ca. 56 pct. og ca. 50 pct. af de oprettede sager i denne periode, mens ministeriet i 2012 afgjorde 679 sager, svarende til ca. 90 pct. af de oprettede sager i samme år.

På den baggrund finder jeg det uheldigt, at vejledningen om indgivelsestidspunktet for ansøgninger om bevarelse af dansk indfødsret indtil maj 2014 – som jeg har forstået det – gik ud på, at ansøgningen tidligst kunne indgives efter det fyldte 21. fødselsår.

5. Sagsoprettelse mv.

Foreningen pegede på, at Justitsministeriet i en række tilfælde ikke har sendt en bekræftelse på modtagelsen af en ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret, inden for kortere tid efter at ansøgningen er modtaget i ministeriet, og at der kan gå mellem flere måneder og op til et halvt år, inden sagerne får et sagsnummer, hvilket har medført, at ansøgerne i denne periode har oplevet vanskeligheder med at få svar på spørgsmål om sagsbehandlingen.

Justitsministeriet har i udtalelsen af 13. oktober 2014 oplyst, at ministeriet i en længere periode efter ressortomlægningen i 2011-2012 har haft et betydeligt efterslæb på oprettelsen af sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, og at der i den periode efter omstændighederne kunne gå flere måneder efter ansøgningens modtagelse, inden en sag blev oprettet, og der blev sendt en bekræftelse til ansøgeren med orientering om, hvornår sagen kunne forventes behandlet.

Justitsministeriet har tilkendegivet, at dette ikke er tilfredsstillende. Ministeriet har endvidere oplyst, at efterslæbet nu er indhentet, at sagerne i dag oprettes i umiddelbar forlængelse af modtagelsen i ministeriet, og at der i den forbindelse udsendes et kvitteringsbrev, hvori der orienteres om den generelle sagsbehandlingstid.

Jeg er enig med Justitsministeriet i, at forholdene vedrørende sagsoprettelsen mv. ikke var tilfredsstillende. Jeg mener således, at det er meget kritisabelt, at der – med de ulemper, som dette har haft for de pågældende ansøgere – har kunnet gå flere måneder, efter at en ansøgning af den pågældende karakter er modtaget i ministeriet, før en sag er blevet oprettet, og der er blevet sendt en bekræftelse til ansøgeren med orientering om, hvornår sagen kunne forventes behandlet.

Jeg henviser i den forbindelse til Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 73 af 4. juni 1997 om mål for hurtig sagsbehandling mv.

Jeg har noteret mig, at Justitsministeriet efter det oplyste har rettet op på disse forhold, og at ministeriet i udtalelsen af 30. januar 2015 også har oplyst, at der nu i forbindelse med modtagelsen af ansøgningerne er iværksat en procedure, hvor sagerne screenes, med henblik på at der på et tidligt tidspunkt iværksættes relevante høringer.

Jeg bemærker i den forbindelse også, at jeg går ud fra, at ministeriet i de tilfælde, hvor den konkrete sag på grund af særlige omstændigheder vil tage længere tid end sædvanligt, underretter ansøgeren herom. Jeg henviser til pkt. 206 og 207 i Justitsministeriets vejledning nr. 11740 af 4. december 1986 om forvaltningsloven.

6. Verifikation af oplysninger

Foreningen pegede på, at foreningen bl.a. mener, at et forhold, som kan være med til at forkorte sagsbehandlingstiden, er en ændring af den måde, hvorpå Justitsministeriet verificerer de oplysninger, som modtages i forbindelse med en ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret. Foreningen har i den forbindelse bl.a. anført:

”(...) Den nuværende praksis med polititjek hos fx ældre familiemedlemmer er uværdig i en retsstat som Danmark. Vi mener, at det bør være tilstrækkeligt som i fx Finland at afgive en erklæring på tro og love i stedet for at bruge politiets og andre myndigheders ressourcer på opkald og besøg til familiemedlemmer.”

Jeg har forstået på Justitsministeriet, at politiet ikke siden april 2009 har bistået ministeriet med at indhente oplysninger om ansøgerens ophold i Danmark. Ministeriet sender derimod et brev til to af de af ansøgeren oplyste referencer, som har bopæl i Danmark, og anmoder dem om at kontakte ministeriet telefonisk. Oplysningerne om ophold i Danmark verificeres herefter gennem en telefonsamtale med referencen.

Dette giver mig ikke anledning til bemærkninger.

7. Sagsbehandlingstiden i 2015

Jeg foretager mig på baggrund af Justitsministeriets udtalelser ikke mere i anledning af henvendelserne fra foreningen. Jeg vil dog i begyndelsen af 2016 bede Justitsministeriet om at underrette mig om sagsbehandlingstiden mv. i 2015.

Jeg vedlægger til orientering foreningens brev af 19. februar 2015.

Jeg henviser til Justitsministeriets sagsnr. 2014-(...).

Sagsfremstilling

Den 6. maj 2014 var foreningen til møde med Folketingets Ombudsmand. Foreningen redegjorde i den forbindelse for en række problemstillinger, som nogle af foreningens medlemmer havde oplevet i forbindelse med Justitsministeriets behandling af sager om bevarelse af dansk indfødsret.

Ved breve af 7. og 13. maj 2014 rettede foreningen henvendelse til Folketingets Ombudsmand med en nærmere beskrivelse af de pågældende problemstillinger. Af brevet af 7. maj 2014 fremgår følgende:

”I begyndelsen af april 2014 spurgte vi foreningens medlemmer i udlandet, om de havde eksempler på langsommelig sagsbehandling hos danske myndigheder. Vi har gennem et års tid fået flere henvendelser om netop lange sagsbehandlingstider, og vi ville derfor gerne vide, om det handlede om enkeltstående tilfælde, eller om der var tale om en tendens.

Ca. 30 medlemmer har skrevet til os om ventetiden hos flere forskellige danske instanser, og fælles for dem alle er en frustration over at rette henvendelse til det offentlige i Danmark og derefter vente på

svar i månedsvis, ja i nogle tilfælde i op til to år. I andre tilfælde blev henvendelserne overhovedet ikke besvaret.

Bevarelse af statsborgerskab

Ca. halvdelen af henvendelserne handler om de unge i udlandet, som har danske forældre, og som skal søge om at bevare deres danske statsborgerskab, inden de fylder 22 år. Vi har derfor valgt at fokusere på dette område.

Tidligere kunne reglerne for tilknytningskravet – fx at barnet sammenlagt har opholdt sig i Danmark (på ferier, skoleophold, weekendbesøg etc.) i minimum tolv måneder inden det 22. fødselsår – ses på Justitsministeriets hjemmeside. Oplysningerne er ikke længere tilgængelige på hjemmesiden, hvilket kunne tyde på, at der ikke længere findes objektive kriterier, men at sagsbehandlingen nu beror på skøn. På hjemmesiden kunne man også læse, at man først kunne søge, når man var fyldt 21 år. Det fremgår ikke længere; til gengæld findes oplysningen stadig på ambassadernes hjemmesider. Problemet for denne gruppe unge er, at sagsbehandlingstiden hos Justitsministeriet er 14-16 måneder. Et par stykker har faktisk ventet over to år. Så selv om de søger på deres 21-års fødselsdag, risikerer de at stå uden pas i en periode.

At det skaber frustration, skal der ikke megen fantasi til at forestille sig. Samtidig får ansøgerne ikke en bekræftelse på, at Justitsministeriet har modtaget deres ansøgning, ligesom der kan gå flere måneder – ja, op til et halvt år – inden ansøgningen får et sagsnummer i Justitsministeriet. Det betyder så, at når ansøgerne henvender sig for at spørge til sagen, kan de ikke få svar, da de ikke kan oplyse et sagsnummer.

Eksempler

Blandt henvendelserne kan nævnes følgende eksempler:

Case 1:

Et medlem fra Italien indleverer personligt sin ansøgning om bevarelse af dansk statsborgerskab til Justitsministeriet i marts 2013. Justitsministeriet kontakter i august 2013 et af ansøgers familiemedlemmer, som er bosiddende i Danmark. De ønsker yderligere oplysninger om ansøgers ophold i Danmark. Siden august 2013 har ansøger ikke hørt fra Justitsministeriet, og ansøger går stadig og venter på at få svar på, om det er muligt at beholde det danske statsborgerskab.

Case 2:

Et medlem fra Schweiz sender i juni 2013 sin ansøgning om bevarelse af dansk statsborgerskab til Justitsministeriet. Først d. 13. februar 2014 modtager ansøger et svar fra Justitsministeriet om, at de har modtaget ansøgningen, og at sagsbehandlingstiden ligger på mellem 14 og 16 måneder. Dags dato har ansøger stadig ikke fået svar på, om det er muligt at bevare det danske statsborgerskab.

Case 3:

Et andet medlem fra Italien sender i maj 2012 en ansøgning om bevarelse af dansk statsborgerskab til Justitsministeriet. Først i februar 2014 får ansøger svar på, at det er muligt at beholde det danske statsborgerskab. I den mellemliggende periode har ansøger samt familiemedlemmer flere gange forgæves forsøgt

at kontakte Justitsministeriet med henblik på at få oplysninger om sagens forløb. Det endte med, at ansøger sendte en klage til ombudsmanden, og efter et par uger fik ansøger både svar fra ombudsmanden samt svar fra Justitsministeriet som meddelte, at ansøger kunne bevare sit danske statsborgerskab.

Case 4:

Et medlem fra USA ønsker at søge om bevarelse af sit danske statsborgerskab og kontakter derfor Justitsministeriet for at få ansøgningsbetingelserne udleveret. Af disse betingelser fremgår det, at ansøger skal være fyldt 21 år, inden ansøgningen indgives, men at ansøger ikke må være fyldt 22 år. Begrundelsen herfor var, at hvis ansøgningen blev behandlet inden det 21. fødselsår, ville ansøgningen blive afvist pga. alderen.

Case 5:

Et andet medlem fra USA indgiver d. 29. april 2012 en ansøgning om bevarelse af dansk statsborgerskab til Justitsministeriet. D. 13. februar 2013 bliver ansøgers onkel kontaktet af Justitsministeriet, som ønsker yderligere oplysninger om ansøgers ophold i Danmark. D. 25. juli 2013 anmoder Justitsministeriet ansøger om yderligere oplysninger om familiemedlemmers besøg hos ansøger i USA. Ansøger skriver herefter til Justitsministeriet og forklarer, at dette vil tage lidt tid at finde frem. I november 2013 sender ansøger de supplerende oplysninger til Justitsministeriet. Dags dato har ansøger endnu ikke fået svar på sin ansøgning.

Case 6:

Et medlem fra Thailand søger om bevarelse af sit danske statsborgerskab umiddelbart efter sin 21 års fødselsdag (d. 30. november 2013). Ansøgningen sendes via ambassaden den 11. december 2013. Den 6. marts 2014 får ambassaden besked om, at ansøgningen er modtaget i Justitsministeriet den 17. december, men at sagen – her tre måneder efter – endnu ikke er registreret, og sagsbehandlingen som følge heraf ikke indledt. Ansøger studerer i USA, og for at overholde bestemmelserne om legalt ophold i USA skal ansøger have et gyldigt pas udstedt senest den 30. maj 2014. Den 4. april 2014 beder Justitsministeriet ansøger om at indsende ansøgningen igen. Dags dato har ansøger endnu ikke fået svar på sin ansøgning. ”

Af brevet af 13. maj 2014 fremgår bl.a. følgende:

”I fortsættelse af mit brev af 7. maj 2014 vil jeg gøre opmærksom på, at jeg d. 9. maj 2014 har modtaget et brev fra justitsminister (...). Af brevet fremgår, at Justitsministeriet nu anbefaler, at de unge indsender deres ansøgning om bevarelse af dansk statsborgerskab mellem deres 20. og 21. fødselsår, og at dette ligeledes fremgår af Justitsministeriets hjemmeside.

Det skal dog bemærkes, at vi hos foreningen havde tjekket Justitsministeriets hjemmeside forud for mødet d. 6. maj hos jer, og på dette tidspunkt fremgik denne information ikke af ministeriets hjemmeside. Informationen må derfor være sat ind i løbet af onsdag d. 7. maj eller torsdag d. 8. maj.

Som vi talte om på mødet d. 6. maj, fremgår det ikke længere af Justitsministeriets hjemmeside, hvornår man skal indsende sin ansøgning om bevarelse af dansk statsborgerskab. Dog fremgår det af de forskellige ambassaders hjemmesider, at man skal indgive sin ansøgning mellem ens 21. og 22. fødselsår. Dette burde der dog blive taget hånd om, idet justitsministeren i hendes brev til mig har skrevet følgende:

'Justitsministeriet har orienteret Udenrigsministeriet om, at repræsentationerne bør vejlede om, at ansøgninger – henset til den aktuelle sagsbehandlingstid – bør indgives mellem det fyldte 20. og 21. år. ' Dog er det først siden midten af sidste uge, at ansøgerne har kunnet læse på Justitsministeriets hjemmeside, at ansøgningen skal indgives mellem deres 20. og 21. fødselsår og ikke mellem deres 21. og 22. fødselsår, som ellers tidligere har været praksis. Ansøgere, som tidligere har indgivet deres ansøgning, har derfor ikke haft mulighed for at rette sig efter denne nye information og vil derfor stadig komme i klemme i og med, at sagsbehandlingstiden ikke bliver forkortet.

Vi finder, at dette tiltag er en besynderlig måde at komme rundt om et ministeriums lange sagsbehandlingstid. Samtidig er der i danske pas en passus om, at ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret indgives gennem en dansk diplomatisk eller konsulær repræsentation snarest efter det fyldte 21. år og senest inden det fyldte 22. år. Med Justitsministeriets nye tiltag er der kommet uoverensstemmelse mellem, hvad folk tror gælder (pasoplysninger) og en ny 'vupti-praksis', der pludselig, egenhændigt er indført af Justitsministeriet uden en gennemgribende informationskampagne omkring ændring af praksis.

Til sidst skal det nævnes, at det faktum, at ansøgerne nu fremover allerede kan søge mellem deres 20. og 21. fødselsår, ikke ændrer på, at sagsbehandlingstiden stadig er uforholdsmæssig lang, samt at ansøgerne stadig venter mellem 6-9 måneder på at få en anerkendelsesskrivelse og dermed et sagsnummer.

Vi håber fortsat, at I vil gå videre med sagen, som drøftet forleden dag. ”

Ved brev af 23. maj 2014 bad jeg Justitsministeriet om en udtalelse i sagen. Af brevet fremgår bl.a. følgende:

”På baggrund af de oplysninger, som jeg har fået på mødet [med foreningen den 6. maj 2014, min bemærkning], og de efterfølgende henvendelser fra foreningen beder jeg under henvisning til § 17, stk. 2, i lov om Folketingets Ombudsmand (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013) Justitsministeriet om en nærmere redegørelse for de problemstillinger, som er beskrevet i foreningens henvendelser. Jeg bemærker i den forbindelse, at jeg ikke beder ministeriet om at forholde sig til de konkrete sager, som er beskrevet i foreningens brev af 7. maj 2014, men om, at ministeriet forholder sig til de generelle problemstillinger, som bl.a. er illustreret ved disse konkrete sager.

2. Det fremgår af henvendelsen af 7. maj 2014 fra foreningen, at enkelte ansøgere har ventet over 2 år på svar på en ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret, og jeg beder i den forbindelse Justitsministeriet om at oplyse, hvor mange verserende sager om bevarelse af dansk indfødsret ministeriet har modtaget for mere end henholdsvis 18 måneder, 2 år eller længere siden.

Justitsministeriet bedes endvidere redegøre for den generelle sagsbehandlingstid i sager om bevarelse af dansk indfødsret, herunder sagsbehandlingstiden i henholdsvis 2012 og 2013, ligesom ministeriet bedes oplyse, om ministeriet har fastsat mål for sagsbehandlingstiden i disse sager. Jeg beder i den forbindelse også ministeriet om at oplyse, hvor mange ansøgninger om bevarelse af dansk indfødsret ministeriet har modtaget i henholdsvis 2012 og 2013, og hvor mange sager ministeriet har afgjort i den tilsvarende periode.

3. Det fremgår af henvendelserne fra foreningen, at Justitsministeriet på ministeriets hjemmeside tidligere har vejledt om, at man først kunne søge om bevarelse af dansk indfødsret, når man var fyldt 21 år. Det

fremgår også, at ministeriet i en konkret sag har vejledt om, at ansøgningen ville blive afvist, hvis den blev indgivet inden dette tidspunkt.

Det fremgår endvidere af henvendelserne, at Justitsministeriet for nylig har ændret vejledningen på hjemmesiden, således at det nu fremgår, at sagsbehandlingstiden i bl.a. sager om bevarelse af dansk indfødsret på nuværende tidspunkt er 14-16 måneder regnet fra ansøgningens modtagelse i ministeriet, og at sådanne ansøgninger henset til den aktuelle sagsbehandlingstid som udgangspunkt bør indgives mellem det fyldte 20. og 21. år.

Foreningen har i forlængelse heraf oplyst, at det imidlertid fortsat fremgår af diverse ambassaders hjemmesider, at man skal indgive ansøgningen mellem det 21. og 22. fødselsår, ligesom det fremgår af det danske pas, at en dansk statsborger, som er født i udlandet og aldrig har boet i Danmark, og som ønsker at bevare sin danske indfødsret, må indgive ansøgning herom gennem en dansk diplomatisk eller konsulær repræsentation snarest efter det fyldte 21. år og senest inden det fyldte 22. år.

Jeg beder på den baggrund Justitsministeriet om at redegøre for det retlige grundlag for det hidtidige krav om, at ansøgningen skal indgives mellem det 21. og 22. fødselsår, og for, om det er korrekt, at ansøgninger tidligere blev afvist, hvis de blev indgivet inden dette tidspunkt. Jeg beder endvidere ministeriet om at oplyse, om en ansøgning indgivet inden et bestemt fødselsår i dag kan tænkes at blive afvist.

Jeg beder i den forbindelse også Justitsministeriet om at redegøre for, hvorledes ministeriet forholder sig til, at der angiveligt ikke er overensstemmelse mellem de oplysninger, som nu fremgår af ministeriets hjemmeside, og de oplysninger, som fremgår af diverse ambassaders hjemmesider og af det danske pas.

Jeg beder endvidere Justitsministeriet om at redegøre for baggrunden for, at ministeriet angiveligt har ændret informationerne på hjemmesiden i forhold til spørgsmålet om tilknytning til Danmark.

Herudover beder jeg om Justitsministeriets bemærkninger til, at der på grund af sagsbehandlingstiden på 14-16 måneder skulle være personer, som risikerer at stå uden et pas i en periode, fordi de pågældende har søgt om bevarelse af dansk indfødsret i overensstemmelse med ministeriets hidtidige vejledning om, at ansøgningen skulle indgives efter det 21. år.

4. Det fremgår af henvendelserne fra foreningen, at Justitsministeriet i en række tilfælde ikke har sendt en bekræftelse på modtagelsen af en ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret, inden for kortere tid efter at ansøgningen er modtaget i ministeriet. Det fremgår endvidere, at der kan gå mellem flere måneder og op til et halvt år, inden sagerne får et sagsnummer, hvilket har medført, at ansøgerne i denne periode har oplevet vanskeligheder med at få svar på spørgsmål om sagsbehandlingen.

Jeg beder Justitsministeriet om at forholde sig til disse oplysninger. Jeg beder i den forbindelse også ministeriet om at oplyse, hvilke procedurer ministeriet har for behandlingen af de pågældende sager. Jeg henviser i den forbindelse til Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 73 af 4. juni 1997 om mål for hurtig sagsbehandling mv., hvoraf bl.a. følgende fremgår:

'Borgeren bør under alle omstændigheder – hvor der ikke er fastsat særlige frister f.eks. i vejledninger – have et svar fra myndigheden inden 1 måned efter sagens modtagelse. Træffer myndigheden afgørelse i

sagen inden 1 måned, udgøres svaret af afgørelsen. Er det ikke muligt at træffe afgørelse inden for denne frist, kan et foreløbigt svar til den pågældende bestå i, at myndigheden bekræfter at have modtaget sagen og oplyser, hvorpå sagen beror og så vidt muligt, hvornår en afgørelse kan forventes at foreligge. ””

Ved brev af 13. oktober 2014 sendte Justitsministeriet en udtalelse i sagen. Af udtalelsen fremgår bl.a. følgende:

”1. Ved brev af 23. maj 2014 har Folketingets Ombudsmand anmodet Justitsministeriet om en udtalelse i anledning af en henvendelse fra foreningen vedrørende Justitsministeriets behandling af sager om bevarelse af dansk indfødsret.

Ombudsmanden har i den forbindelse stillet spørgsmål om bl.a. sagsbehandlingstid og antallet af modtagne, afsluttede og verserende sager vedrørende bevarelse af dansk indfødsret.

Justitsministeriet skal bemærke, at de sagskoder, der anvendes ved oprettelsen af sager vedrørende bevarelse af dansk indfødsret, tillige omfatter sager vedrørende bevis for dansk indfødsret. Det er på denne baggrund ikke muligt i forbindelse med udtræk af statistiske oplysninger i ministeriets sagsbehandlingssystem at skelne disse to sagskategorier. Ministeriets besvarelse af de stillede spørgsmål vil derfor omfatte begge sagstyper under et.

2. Folketingets Ombudsmand har i sit brev anmodet Justitsministeriet om at oplyse, hvor mange verserende sager om bevarelse af dansk indfødsret ministeriet har modtaget for mere end henholdsvis 18 måneder og 2 år siden.

Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at ministeriet pr. 10. september 2014 havde 181 sager, der er modtaget i ministeriet for mere end 18 måneder siden, heraf 89 sager, der er modtaget for mere end to år siden.

3. Folketingets Ombudsmand har endvidere anmodet Justitsministeriet om at oplyse, hvor mange ansøgninger om bevarelse af dansk indfødsret ministeriet har modtaget i henholdsvis 2012 og 2013, og hvor mange sager ministeriet har afgjort i den tilsvarende periode.

Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at ministeriet i 2012 modtog 757 ansøgninger og i 2013 752 ansøgninger om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret. Ministeriet har i 2014 til og med den 1. oktober 2014 modtaget 711 ansøgninger.

I 2012 og 2013 færdigbehandlede Justitsministeriet henholdsvis 679 og 418 sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret. I 2014 har ministeriet frem til den 1. oktober 2014 færdigbehandlet 358 sager.

4. Folketingets Ombudsmand har endvidere anmodet Justitsministeriet om at redegøre for den generelle sagsbehandlingstid i sager om bevarelse af dansk indfødsret, herunder sagsbehandlingstiden i henholdsvis 2012 og 2013, samt om at oplyse, om ministeriet har fastsat mål for sagsbehandlingstiden i disse sager.

Indfødsretskontoret overgik i april 2012 til et nyt sagsbehandlingssystem ved behandlingen af sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret. Fra dette tidspunkt blev alle indkomne sager oprettet i det nye (og nuværende) sagsbehandlingssystem, mens verserende sager, der var oprettet i det tidligere sagsbehandlingssystem, i videst muligt omfang forsøgte færdigbehandlet, inden dette lukkede endeligt ned den 31. oktober 2012. De sager, der ved lukningen af det tidligere sagsbehandlingssystem ikke var færdigbehandlede, blev oprettet på ny i det nuværende sagsbehandlingssystem.

Det kan oplyses, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sager, der blev oprettet og færdigbehandlet i det nuværende sagsbehandlingssystem i 2012, var ca. 3,6 måneder.

Det er i det tidligere sagsbehandlingssystem ikke muligt elektronisk at udtrække oplysninger om sagsbehandlingstiden for sager, der blev færdigbehandlet i dette system i 2012. Justitsministeriet har i stedet foretaget en manuel gennemgang af alle sager med endetal '0', der blev færdigbehandlet i det tidligere sagsbehandlingssystem i 2012. Disse sager vurderes at udgøre et repræsentativt udsnit af alle sager fra den pågældende periode.

Denne gennemgang har vist, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for disse sager var ca. 8,5 måneder.

På denne baggrund vurderer Justitsministeriet, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sager, der blev færdigbehandlet i 2012 (i såvel det nye som det gamle sagsbehandlingssystem), var ca. 7,5 måneder.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sager, der blev færdigbehandlet i 2013, var ca. 9,7 måneder.

Sagsbehandlingstiden i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret er på nuværende tidspunkt ca. 15,5 måneder.

Dette svarer i det væsentlige til den nuværende sagsbehandlingstid i ministeriets sager om naturalisation.

Justitsministeriet har over for Folketingets Indfødsretsudvalg oplyst, at ministeriet i løbet af 2015 forventer at have nedbragt den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i sager om naturalisation til 7 måneder.

Der er ikke fastsat et selvstændigt mål for sagsbehandlingstiden i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret. Justitsministeriet stiler dog efter, at sagsbehandlingstiden for ansøgninger om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret skal nedbringes med henblik på, at sagsbehandlingstiden for disse sager – inden for samme tidshorisont som for naturalisationssagerne – også skal være på 7 måneder.

Med henblik på at nå disse mål har Justitsministeriet iværksat en række tiltag, som har til formål at styrke og effektivisere behandlingen af såvel sager om naturalisation som sager vedrørende bevis for og bevarelse af dansk indfødsret.

Der er således tilført betydelige medarbejderressourcer til Justitsministeriets Indfødsretskontor i løbet af 2013 og 2014. Der er i tilknytning hertil gennemført større organisatoriske ændringer i Indfødsretskontoret.

Dette har i forhold til behandlingen af sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret bl.a. betydet, at der i foråret 2014 blev oprettet en specialiseret enhed, der alene har fokus på at behandle denne type sager.

Endvidere er en række sagsgange blevet ændret for at sikre en hurtigere og mere effektiv sagsoplysning samt en tidligere besvarelse af henvendelser i de konkrete sager. Justitsministeriet har endvidere taget initiativ til drøftelser med Ankestyrelsen med henblik på at effektivisere behandlingen af sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, hvor sagens afgørelse forudsætter, at der foretages en ægthedsvurdering af eksempelvis vielsesattester eller fødselsattester.

Endelig bemærkes, at der i forbindelse med styrkelsen af indsatsen på dette område har været betydeligt fokus på at få afsluttet ældre – og i visse tilfælde vanskelige – sager, hvilket har betydet, at sagsbehandlingstiden i de sager, der er blevet afsluttet i den senere tid har været længere, end hvad der er tilfældet for en gennemsnitlig sag om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret.

5. Folketingets Ombudsmand har endvidere anmodet Justitsministeriet om at redegøre for, hvorledes ministeriet forholder sig til, at der angiveligt ikke er overensstemmelse mellem de oplysninger om, hvornår ansøgninger bør indgives, som nu fremgår af ministeriets hjemmeside, og de oplysninger, som fremgår af diverse ambassaders hjemmesider og af det danske pas.

Justitsministeriet orienterer på ministeriets hjemmeside om, at sagsbehandlingstiden i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret på nuværende tidspunkt er på 14-16 måneder regnet fra ansøgningens modtagelse i ministeriet.

I tilknytning hertil fremgik det tidligere af Justitsministeriets hjemmeside, at man tidligst kunne søge om bevarelse af dansk indfødsret, når man var fyldt 21 år.

Justitsministeriet har i begyndelsen af maj måned 2014 ændret vejledningen på hjemmesiden, således at det nu fremgår, at ansøgninger om bevarelse af dansk indfødsret henset til den aktuelle sagsbehandlingstid som udgangspunkt bør indgives mellem det fyldte 20. og 21. år.

Justitsministeriet har orienteret Udenrigsministeriet om ændringen af vejledningen på Justitsministeriets hjemmeside med henblik på, at Udenrigsministeriet kan sikre en korrekt vejledning af danske statsborgere i udlandet.

Udenrigsministeriet har over for Justitsministeriet oplyst, at Udenrigsministeriet for at informere danskere i udlandet om, at ansøgninger om bevarelse af dansk indfødsret som udgangspunkt bør indgives mellem det fyldte 20. og 21. år, har iværksat informationstiltag.

Udenrigsministeriet har således instrueret alle danske repræsentationer om:

- 1) på repræsentationernes respektive hjemmesider at offentliggøre en nyhed, som henviser til Justitsministeriets hjemmeside,
- 2) at vejlede kunder i overensstemmelse med ændringen,

- 3) at underrette underliggende honorære konsulater om ændringen med henblik på konsulaternes vejledning af kunder,
- 4) at sende nyhedsteksten til danskere, som har registreret sig på Danskerlisten som fastboende, og som har givet samtykke til, at Udenrigsministeriet må kontakte dem i anden anledning end i forbindelse med en krisesituation, og
- 5) at sende nyhedsteksten til danske foreninger til underretning.

For så vidt angår vejledningen i danske pas har det været Justitsministeriets vurdering, at gyldighedsperioden af disse pas, sammenholdt med det forhold, at sagsbehandlingstiden i løbet af 2015 forventes at være normaliseret, gør, at det ikke vil være hensigtsmæssigt i den mellemliggende periode at ændre oplysningen i de danske pas.

Når Justitsministeriet har fået nedbragt sagsbehandlingstiden for ansøgninger om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret til et niveau, hvor ansøgningerne kan indgives efter det fyldte 21. år og færdigbehandles i passende tid, inden ansøgerne fylder 22 år, vil ministeriet tilpasse vejledningen på hjemmesiden samt orientere Udenrigsministeriet med henblik på, at Udenrigsministeriet kan tilpasse deres vejledning til danske statsborgere i udlandet.

6. Folketingets Ombudsmand har yderligere anmodet Justitsministeriet om at oplyse, om ansøgninger tidligere blev afvist, hvis de blev indgivet til Justitsministeriet forud for en ansøgers fyldte 21. år, samt om at oplyse, om en ansøgning indgivet inden et bestemt fødselsår i dag kan tænkes at blive afvist.

Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at ministeriet behandler ansøgninger uanset, hvornår de indgives, men at ministeriet i sager, der færdigbehandles lang tid før den pågældende ansøger fylder 22 år, udsteder et indfødsretsbevis til den pågældende ansøger med et forbehold for fortabelse af dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 8.

Det følger af indfødsretslovens § 8, at den, der er født i udlandet og aldrig har boet her i riget og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Justitsministeren kan dog efter ansøgning indgivet inden dette tidspunkt tillade, at indfødsretten bevares.

Vurderingen af, om indfødsretten er bevaret, foretages således så tæt på det fyldte 22. år som muligt, og vurderingen foretages efter den på dette tidspunkt gældende ret.

Ministeriet har i forbindelse med fremsendelse af beviser med § 8-forbehold hidtil vejledt den pågældende ansøger om at søge på ny så tæt på det fyldte 22. år som muligt. Denne vejledning er nu ændret, så det fremgår, at der bør søges tættere på, at den pågældende fylder 22 år, og at nærmere oplysninger om sagsbehandlingstid og anbefalinger vedrørende, hvornår ansøgning konkret bør indgives, løbende opdateres på ministeriets hjemmeside.

7. Folketingets Ombudsmand har desuden anmodet Justitsministeriet om at redegøre for baggrunden for, at ministeriet har ændret informationerne på ministeriets hjemmeside i forhold til ansøgerens tilknytning til Danmark, samt om Justitsministeriets bemærkninger til, at der på grund af sagsbehandlingstiden på 14-16 måneder skulle være personer, som risikerer at stå uden pas i en periode.

Justitsministeriet kan vedrørende informationen på ministeriets hjemmeside oplyse, at der løbende opstår behov for at justere informationen til borgerne på ministeriets hjemmeside. Der blev således i løbet af sommeren 2013 ændret i vejledningen vedrørende tilknytning til Danmark, idet det på baggrund af henvendelser til ministeriet kunne konstateres, at vejledningen kunne give anledning til misforståelser.

For så vidt angår Justitsministeriets behandling af ansøgninger, der indgives kort før en ansøgers fyldte 22. år, kan det oplyses, at Justitsministeriet som udgangspunkt behandler sagerne i den rækkefølge, som de modtages i ministeriet. Der vil dog kunne være situationer, hvor der efter en konkret vurdering er anledning til, at konkrete sager fremskyndes. Det kan eksempelvis være i situationer, hvor en person i forbindelse med skoleophold i Danmark eller i udlandet har et særligt behov for at få afklaret sit statsborgerretlige forhold. Justitsministeriet bestræber sig naturligvis på at behandle denne type sager inden for en tidsfrist, der tager højde for, om de pågældende ansøgere ellers vil kunne komme til at stå i en særligt belastende situation.

8. Endelig har Folketingets Ombudsmand anmodet Justitsministeriet om at forholde sig til det af foreningen anførte om, at Justitsministeriet i en række tilfælde ikke har sendt en bekræftelse på modtagelse af en ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret inden for kort tid efter, at ansøgningen er modtaget.

Justitsministeriet kan oplyse, at ministeriet i en længere periode efter ressortomlægningen i 2011-2012 har haft et betydeligt efterslæb på oprettelsen af sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, og at ministeriet i denne periode først har sendt en bekræftelse til ansøgeren med orientering om, hvornår sagen kunne forventes behandlet, når sagen blev oprettet, hvilket efter omstændighederne kunne være flere måneder efter ansøgningens modtagelse.

Dette er ikke tilfredsstillende, og Justitsministeriet har bl.a. derfor tilført ministeriets Fælles Service yderligere ressourcer, således at efterslæbet nu er indhentet, og sagerne i dag oprettes i umiddelbar forlængelse af modtagelsen i ministeriet. Der udsendes i den forbindelse et kvitteringsbrev, hvori der orienteres om den generelle sagsbehandlingstid. ”

Ved brev af 31. oktober 2014 sendte foreningen en række bemærkninger til Justitsministeriets udtalelse. Af brevet fremgår bl.a. følgende:

”Vi har følgende kommentarer til Justitsministeriets svar på dine spørgsmål:

Ud fra de angivne tal om modtaget og behandlede sager – opsat i skema nedenfor ser vi ikke en fremgang trods nyt behandlingssystem og ressourcetildeling:

År	Modtaget	Behandlet
2012	757	679
2013	752	418

Justitsministeriets mål om en nedsættelse af sagsbehandlingstiden til syv måneder i 2015 finder vi ikke realistisk ud fra de modtagne oplysninger, og vi forudser, at der fortsat vil være en sagspukkel. Vi støtter op om Justitsministeriets ambitioner om, at sagsbehandlingstiden skal reduceres væsentligt, men stiller os tvivlende over for, om ministeriet kan nå deres mål om en sagsbehandlingstid på 7 måneder, endsi­ge komme ned på endnu kortere sagsbehandlingstider. Foreningen minder om, at der i de kommende måneder vil blive vedtaget et lovforslag, der tillader dobbelt statsborgerskab, hvorefter der må forventes en kraftig stigning i antallet af sager til indfødsretskontoret (se forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret, s. 42-44).

Foreningen har tidligere i breve til justitsministeren efterspurgt klare kriterier for ministeriets vurdering af, hvornår der foreligger 'samhørighed' med Danmark. Vi mener fortsat, at klare kriterier for bevarelse af statsborgerskabet vil kunne lette sagsbehandlingen og hermed reducere sagsbehandlingstiden. Vi foreslår, at disse kriterier bliver offentliggjort og lagt ud tilgængeligt på ministeriets hjemmeside. Dette vil tydeliggøre over for danskere i udlandet, hvorledes de skal forholde sig, for at deres børn/unge kan bevare deres danske statsborgerskab.

Desuden mener foreningen, at et andet punkt, der kan være med til at nedsætte sagsbehandlingstiden, er fremgangsmåden, når Justitsministeriet verificerer de oplysninger, som det modtager gennem ansøgninger om bevarelse af indfødsret. Den nuværende praksis med polititjek hos fx ældre familiemedlemmer er uværdig i en retsstat som Danmark. Vi mener, at det bør være tilstrækkeligt som i fx Finland at afgive en erklæring på tro og love i stedet for at bruge politiets og andre myndigheders ressourcer på opkald og besøg til familiemedlemmer.

Justitsministeriet har tydeligvis taget tiltag til at effektivisere sagsbehandlingen, hvilket vi kvitterer for. Men der mangler fortsat en ændret procedure for behandling af sagerne (herunder klare kriterier og forenklet verifikation), der kunne føre til, at sagsbehandlingstiderne nedsættes. ”

Ved brev af 17. december 2014 bad jeg Justitsministeriet om en supplerende udtalelse i sagen. Af brevet fremgår bl.a. følgende:

”2. Ved mit brev af 23. maj 2014 bad jeg Justitsministeriet om at redegøre for baggrunden for, at ministeriet angiveligt har ændret informationerne på ministeriets hjemmeside i forhold til spørgsmålet om tilknytning til Danmark.

Baggrund herfor var, at foreningen i brev af 7. maj 2014 til mig bl.a. havde oplyst følgende:

’Tidligere kunne reglerne for tilknytningskravet – fx at barnet sammenlagt har opholdt sig i Danmark (på ferie, skoleophold, weekendbesøg etc.) i minimum tolv måneder inden det 22. fødselsår – ses på Justitsministeriets hjemmeside. Oplysningerne er ikke længere tilgængelige på hjemmesiden, hvilket kunne tyde på, at der ikke længere findes objektive kriterier, men at sagsbehandlingen nu beror på skøn. (...)’

Justitsministeriet har oplyst, at der løbende opstår behov for at justere informationen til borgerne på ministeriets hjemmeside. Der blev således i løbet af sommeren 2013 ændret i vejledningen vedrørende tilknytningen til Danmark, idet det på baggrund af henvendelser til ministeriet kunne konstateres, at vejledningen kunne give anledning til misforståelser.

Af det vedlagte brev af 31. oktober 2014 fra foreningen fremgår bl.a. følgende:

'Foreningen har tidligere i breve til justitsministeren efterspurgt klare kriterier for ministeriets vurdering af, hvornår der foreligger 'samhørighed' med Danmark. Vi mener fortsat, at klare kriterier for bevarelse af statsborgerskabet vil kunne lette sagsbehandlingen og hermed reducere sagsbehandlingstiden. Vi foreslår, at disse kriterier bliver offentliggjort og lagt ud tilgængeligt på ministeriets hjemmeside. Dette vil tydeliggøre over for danskere i udlandet, hvorledes de skal forholde sig, for at deres børn/unge kan bevare deres danske statsborgerskab. '

Af Birgit Kleis og Niels Beckman, Indfødsretsloven med kommentarer (2004), s. 72, fremgår bl.a. følgende:

'Det er yderligere en forudsætning for, at der indtræder fortabelse, at den pågældende *ikke* har *opholdt* sig her i riget under forhold, der tyder på *samhørighed* med Danmark. Sådanne ophold kan f.eks. være aftjening af værnepligt, længerevarende højskoleophold eller uddannelsesophold eller tilbagevendende ferieophold af nogen varighed. Ophold af sammenlagt mindst et års varighed vil efter praksis altid være tilstrækkeligt til, at indfødsretten anses for bevaret.

...

Ved bedømmelsen af, om der kan gives tilladelse til bevarelse af dansk indfødsret, lægges der vægt på en række faktorer. Det har således betydning, om ansøgeren behersker det danske sprog nogenlunde, og om den pågældende har en rimelig tilknytning til Danmark, f.eks. gennem ferieophold, brevveksling med danske slægtninge eller lignende eller kontakt til danske kredse i udlandet. '

Jeg beder på den baggrund Justitsministeriet om nærmere at redegøre for den nuværende praksis i sager om bevarelse af dansk indfødsret, herunder for den betydning, som et ophold i Danmark af sammenlagt minimum 12 måneders varighed inden det 22. fødselsår har for vurderingen af, om en person er omfattet af indfødsretslovens § 8, stk. 1. Jeg beder i den forbindelse også ministeriet om at oplyse, om der er sket en ændring af praksis på området.

Jeg beder endvidere Justitsministeriet om at oplyse, om det forhold, at vurderingen af, om indfødsretten er bevaret, ifølge ministeriet foretages så tæt på det fyldte 22. år som muligt, betyder, at en tilknytning i form af et længerevarende ophold, som ansøgeren måtte have opnået på et tidligere tidspunkt i livet, over tid kan miste sin betydning.

Herudover beder jeg Justitsministeriet om at oplyse, om ministeriet har udarbejdet praksisoversigter eller lignende til brug for behandlingen af sager om bevarelse af indfødsret, og om ministeriet i bekræftende fald finder, at de pågældende oversigter vil kunne offentliggøres.

Jeg beder endvidere Justitsministeriet om at oplyse, om bemærkningerne fra foreningen i øvrigt giver ministeriet anledning til bemærkninger på dette punkt.

3. Ved mit brev af 23. maj 2014 bad jeg Justitsministeriet om at redegøre for det retlige grundlag for det hidtidige krav om, at ansøgningen skulle indgives mellem det 21. og 22. fødselsår, og for, om det var korrekt, at ansøgninger tidligere blev afvist, hvis de blev indgivet inden dette tidspunkt. Jeg bad endvidere ministeriet om at oplyse, om en ansøgning indgivet inden et bestemt fødselsår i dag kan tænkes at blive afvist.

Justitsministeriet har i udtalelsen af 13. oktober 2014 bl.a. oplyst, at ministeriet behandler ansøgninger, uanset hvornår de indgives, men at ministeriet i sager, der færdigbehandles, lang tid før den pågældende ansøger fylder 22 år, udsteder et indfødsretsbevis til den pågældende ansøger med et forbehold for fortabelse af dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 8.

Det fremgår endvidere af udtalelsen, at vurderingen af, om indfødsretten er bevaret, foretages så tæt på det fyldte 22. år som muligt, og at vurderingen foretages efter den på dette tidspunkt gældende ret.

Jeg har forstået Justitsministeriets svar således, at der ikke er et retligt krav om, at en ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret skal indgives mellem det 21. og 22. fødselsår, men at angivelsen af ansøgningstidspunktet tilsigter, at ansøgninger om bevarelse af indfødsret behandles så tæt på det fyldte 22. år som muligt.

I overensstemmelse hermed har Justitsministeriet oplyst, at ministeriet i begyndelsen af maj 2014 ændrede informationerne på hjemmesiden, således at det nu fremgår, at ansøgninger om bevarelse af dansk statsborgerskab henset til den aktuelle sagsbehandlingstid som udgangspunkt bør indgives mellem det fyldte 20. og 21. år.

Af justitsministerens besvarelse af 18. september 2013 af spørgsmål nr. 77 (Alm. del) fra Folketingets Indfødsretsudvalg (2012-13) fremgår bl.a., at sagsbehandlingstiden i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret også på daværende tidspunkt var ca. 14-16 måneder regnet fra ansøgningens modtagelse i ministeriet.

Jeg beder på den baggrund Justitsministeriet om at vurdere, om ministeriet på et tidligere tidspunkt end i maj 2014 burde have ændret informationerne om ansøgningstidspunktet på hjemmesiden og sikret iværksættelse af de i udtalelsen beskrevne informationstiltag i forhold til danske statsborgere i udlandet.

4. Det fremgår af udtalelsen af 13. oktober 2014, at det har været Justitsministeriets vurdering, at gyldighedsperioden af de udstedte pas sammenholdt med det forhold, at sagsbehandlingstiden i løbet af 2015 forventes at være normaliseret, gør, at det ikke vil være hensigtsmæssigt i den mellemliggende periode at ændre vejledningen i passet om, hvornår ansøgning om bevarelse af indfødsret skal indgives.

For så vidt angår Justitsministeriets behandling af ansøgninger, der indgives kort før en ansøgers fyldte 22. år, har ministeriet oplyst, at sagerne som udgangspunkt behandles i den rækkefølge, som de modtages i ministeriet. Der vil dog kunne være situationer, hvor der efter en konkret vurdering er anledning til, at konkrete sager fremskyndes. Det kan eksempelvis være i situationer, hvor en person i forbindelse med skoleophold i Danmark eller i udlandet har et særligt behov for at få afklaret sit statsborgerretlige

forhold. Justitsministeriet bestræber sig naturligvis på at behandle denne type sager inden for en tidsfrist, der tager højde for, om de pågældende ansøgere ellers vil kunne komme til at stå i en særligt belastende situation.

Jeg beder i forlængelse heraf Justitsministeriet om at tilkendegive, om ministeriet også fremover i forhold til bl.a. personer, som har indgivet en ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret i overensstemmelse med vejledningen herom i passet, vil være opmærksomt på, om de pågældende ansøgere har et særligt behov for at få fremskyndet behandlingen af deres sag.

5. Justitsministeriet har vurderet, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, der blev færdigbehandlet i 2012, var ca. 7,5 måneder, og ministeriet har oplyst, at sagsbehandlingstiden for sager, der blev færdigbehandlet i 2013, var ca. 9,7 måneder. Sagsbehandlingstiden for de pågældende sager er på nuværende tidspunkt ca. 15,5 måneder, hvilket i det væsentlige svarer til den nuværende sagsbehandlingstid i ministeriets sager om naturalisation.

Det fremgår af Justitsministeriets udtalelse, at ministeriet over for Folketingets Indfødsretsudvalg har oplyst, at ministeriet i løbet af 2015 forventer at have nedbragt den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i sager om naturalisation til 7 måneder.

Det fremgår endvidere, at der ikke er fastsat et selvstændigt mål for sagsbehandlingstiden i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, men at ministeriet dog stiler efter, at sagsbehandlingstiden for ansøgninger om bevis og bevarelse af dansk indfødsret skal nedbringes med henblik på, at sagsbehandlingstiden for disse sager – inden for samme tidshorisont som naturalisationssagerne – også skal være på 7 måneder.

Jeg beder Justitsministeriet om at oplyse baggrunden for, at der ikke er fastsat et selvstændigt mål for sagsbehandlingstiden i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret.

Jeg henviser i den forbindelse til Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 73 af 4. juni 1997 om mål for hurtig sagsbehandling m.v., hvoraf det bl.a. fremgår:

'2. På den baggrund skal Justitsministeriet efter beslutning i regeringen henstille, at de enkelte ministerier, styrelser m.v. opstiller målsætninger for, hvor hurtigt man vil tilstræbe at behandle sager, hvor forvaltningen skal træffe afgørelser i forhold til borgerne. For sagstyper, der sjældent forekommer, eller hvor der gør sig særlige forhold gældende, kan man undlade at opstille mål for sagsbehandlingstider.

De målsætninger, der opstilles, skal på samme tid være forsvarlige og realistiske. På den ene side bør målsætningerne således være udtryk for sagsbehandlingstider, der er acceptable for borgerne, også i sager, der efter deres karakter kræver en særligt hurtig behandling. På den anden side må målsætningerne også være afpasset efter, hvad myndighederne selv anser for realistisk. Kræver visse sager af den pågældende type mere sagsbehandlingstid end andre, kan der opstilles forskellige mål for undergrupper inden for samme sagstype.

De enkelte ministerier, styrelser m.v. bør udarbejde en oversigt over de opstillede mål for sagsbehandlingstider. Oversigten er offentligt tilgængelig. '

6. Ved vedlagte brev af 31. oktober 2014 har foreningen anført en række mere generelle bemærkninger til Justitsministeriets oplysninger om forventningen om at nedsætte sagsbehandlingstiden til 7 måneder i 2015.

Det fremgår endvidere af brevet, at foreningen bl.a. mener, at et forhold, som kan være med til at forkorte sagsbehandlingstiden, er en ændring af den måde, hvorpå Justitsministeriet verificerer de oplysninger, som modtages i forbindelse med en ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret. Foreningen anfører i den forbindelse bl.a. følgende:

’(...) Den nuværende praksis med polititjek hos fx ældre familiemedlemmer er uværdig i en retsstat som Danmark. Vi mener, at det bør være tilstrækkeligt som i fx Finland at afgive en erklæring på tro og love i stedet for at bruge politiets og andre myndigheders ressourcer på opkald og besøg til familiemedlemmer. ’

Jeg beder om Justitsministeriets bemærkninger hertil. ”

Ved brev af 30. januar 2015 sendte Justitsministeriet en supplerende udtalelse i sagen. Af udtalelsen fremgår bl.a. følgende:

”2.1. Om Justitsministeriets nuværende praksis i forhold til indfødsretslovens § 8, stk. 1, 1. pkt., kan ministeriet oplyse, at *bopæl* i Danmark anses for at foreligge, hvor bopælen er registreret i Det Centrale Personregister (CPR-registret) og har været af mindst 3 måneders varighed. I den forbindelse bemærkes, at en registrering i CPR-registret forudsætter, at opholdet forventes at vare over 3 måneder, jf. CPR-lovens § 16.

Endvidere vil bopæl efter Justitsministeriets praksis anses for at foreligge, hvor den, der ansøger om bevis for dansk indfødsret, kan dokumentere at have haft en opholdsadresse i Danmark i mindst sammenhængende 3 måneder, og begrundelsen for og omstændighederne omkring opholdet har været af en karakter, som understøtter, at opholdet fra start har været tiltænkt at være af mindst 3 måneders varighed.

’*Ophold under forhold, der tyder på samhörighed med Danmark*’ anses efter Justitsministeriets praksis at foreligge, hvor ansøgeren forud for det fyldte 22. år samlet har opholdt sig i Danmark i mindst 1 år. Hvor ansøgeren ikke har opholdt sig i Danmark i et fuldt år, vil det pågældende opholdskrav tillige blive anset for opfyldt, hvor udstrækningen af de samlede ophold er tæt på et år, og øvrige omstændigheder omkring opholdene peger i retning af, at opholdene er udtryk for, at ansøgeren, da han fyldte 22 år, havde en aktuel og personlig samhörighed med Danmark. Der vil i den forbindelse bl.a. kunne lægges vægt på, om opholdene ligger relativt tæt på, at den pågældende fyldte 22 år, eller om de ligger mange år tidligere, om de må antages at være udtryk for ansøgerens eget ønske om at besøge Danmark eller et udslag af eksempelvis forældres eller arbejdsgiveres dispositioner.

Det er en forudsætning for bevarelse, at der foreligger dokumentation for eller i øvrigt bekræftede oplysninger om opholdene og den eventuelle bopæl i Danmark.

Om ministeriets praksis i forhold til indfødsretslovens § 8, stk. 1, 2. pkt., kan Justitsministeriet oplyse, at det af ministeriets hjemmeside fremgår, at der ved bedømmelsen af, om der kan gives tilladelse til bevarelse af dansk indfødsret foretages en samlet afvejning af en række faktorer som, hvorvidt ansøgeren

behersker det danske sprog, har en rimelig tilknytning til Danmark gennem ferieophold mv. og har kontakt til danske slægtninge mv.

2.2. Vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt der er sket en ændring af praksis, kan Justitsministeriet oplyse, at i forhold til vurderingen af, hvornår der kan anses at være tale om 'ophold under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark', er der tidligere blevet lagt helt afgørende vægt på, om opholdene i Danmark forud for det fyldte 22. år sammenlagt var af mindst et års varighed. Praksis har i den senere tid udviklet sig i retning af, at man i dag i videre udstrækning end tidligere vil være tilbøjelig til at lade ophold af en samlet varighed på lidt mindre end 1 år være tilstrækkeligt til at anse indfødsretten for bevaret, hvis omstændighederne omkring opholdene i øvrigt peger i retning af, at der på tidspunktet, hvor ansøgeren fyldte 22 år, forelå en aktuel og personlig samhørighed med Danmark.

For så vidt angår bopælskravet har der ved bevarelsesvurderingen tidligere været lagt afgørende vægt på, om bopælen var registreret i CPR-registret. I dag vil man i højere grad end tidligere være tilbøjelig til at anse bopælskravet for opfyldt på baggrund af anden dokumentation end en CPR-registrering.

3. Folketingets Ombudsmand har endvidere anmodet Justitsministeriet om at oplyse, om et længerevarende ophold, som en ansøger måtte have haft på et tidligt tidspunkt i livet, over tid kan miste sin betydning.

Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at ministeriet ved vurderingen af, om en dansk statsborger, der er født i udlandet, har bevaret sin danske indfødsret lægger vægt på alle ophold, som den pågældende har haft i Danmark forud for sit fyldte 22. år. Et ophold i Danmark vil således efter Justitsministeriets vurdering ikke miste sin betydning, selv om ansøgeren er oppe i årene og har opholdt sig i Danmark på et tidligt tidspunkt i sin opvækst.

4. Folketingets Ombudsmand har herudover anmodet Justitsministeriet om at oplyse, om ministeriet har udarbejdet praksisoversigter eller lignende til brug for behandlingen af sager om bevarelse af indfødsret, og om ministeriet i bekræftende fald finder, at de pågældende oversigter vil kunne offentliggøres.

Justitsministeriet kan i den anledning oplyse, at der i det tidligere Integrationsministerium har været udarbejdet et notat vedrørende behandlingen af sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret.

Det pågældende notat indeholder bl.a. en beskrivelse af de kriterier, som ville kunne indgå i vurderingen af, om en person efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, 2. pkt., skulle have tilladelse til bevarelse af sin indfødsret.

De ifølge notatet relevante kriterier var den samlede varighed af ansøgers ophold i Danmark, varigheden af de enkelte ophold, antallet af ophold i Danmark, herunder om ansøgers ophold i Danmark alle var opnået på et tidligt tidspunkt i ansøgers opvækst, eller om ansøger tillige havde haft ophold i Danmark i årene op til, at ansøger fyldte 22 år, ansøgers danske sprogkunderskaber, om ansøger var opvokset i et land, hvor afstanden til Danmark var stor, om ansøger korresponderede med familiemedlemmer eller venner i Danmark, og om ansøger i øvrigt havde en tilknytning til Danmark, eksempelvis gennem danske foreninger mv.

Opregningen af forhold, der kan indgå i afvejningen af, om en person kan meddeles tilladelse til at bevare sin danske indfødsret, er ikke udtømmende, idet der altid foretages en konkret samlet vurdering af alle relevante oplysninger i den enkelte sag.

Det pågældende notat er ikke for nyligt opdateret, men Justitsministeriets nuværende praksis i behandlingen af sager efter indfødsretslovens § 8, stk. 1, 2. pkt., følger i det væsentlige den praksis, som fremgår af notatet.

Efter Justitsministeriets opfattelse er notatet i dets nuværende form ikke egnet til offentliggørelse, men da ønsket om mere detaljerede oplysninger om praksis på området har været fremsat fra en række sider, har ministeriet besluttet at udbygge oplysningerne om praksis på ministeriets hjemmeside, så de kommer til at yde borgerne klarere vejledning.

De nye udbyggede oplysninger forventes at være tilgængelige på ministeriets hjemmeside medio februar 2015.

5. Folketingets Ombudsmand har endvidere anmodet Justitsministeriet om at vurdere, om ministeriet på et tidligere tidspunkt end i maj 2014 burde have ændret informationerne om ansøgningstidspunktet på hjemmesiden og sikret iværksættelse af de i udtalelsen beskrevne informationstiltag i forhold til danske statsborgere i udlandet.

Da oplysningerne om ansøgningstidspunktet på hjemmesiden og informationstiltagene i forhold til danskere i udlandet har til formål at vejlede de personer, som fremadrettet vil skulle indgive ansøgninger, har vejledningen skullet afspejle den sagsbehandlingstid, som forventedes at være aktuel på det tidspunkt, hvor de nye sager, der blev indgivet, forventedes færdigbehandlet.

Som nævnt i Justitsministeriets udtalelse af 13. oktober 2014 blev der løbende i 2013 tilført betydelige personalemæssige ressourcer til Indfødsretskontoret med henblik på generelt at nedbringe sagsbehandlingstiderne i kontoret.

I begyndelsen af 2014 stod det imidlertid klart, at de tilførte ressourcer ikke var tilstrækkelige til at få nedbragt sagsbehandlingstiden til det ønskede niveau. På trods af tilførsel af yderligere ressourcer i løbet af 2014 vurderede man i foråret 2014, at man ikke kunne reducere sagsbehandlingstiden så hurtigt, at de ansøgninger om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret, der blev indgivet i løbet af sommeren 2014, ville kunne færdigbehandles i løbet af et år. Man valgte på den baggrund at iværksætte de i ministeriets udtalelse af 13. oktober 2014 beskrevne tiltag i forhold til vejledning om tidspunktet for indgivelse af ansøgning.

Med den viden Justitsministeriet har i dag, havde det været ønskeligt, om man havde ændret vejledningen på et tidligere tidspunkt.

6. Folketingets Ombudsmand har i forlængelse heraf anmodet Justitsministeriet om at tilkendegive, om ministeriet også fremover i forhold til bl.a. personer, som har indgivet en ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret i overensstemmelse med vejledningen herom i passet, vil være opmærksomt på, om de pågældende ansøgere har et særligt behov for at få fremskyndet behandlingen af deres sag.

Som det fremgår af ministeriets udtalelse af 13. oktober 2014, er en række sagsgange i løbet af 2013 og 2014 blevet ændret med henblik på at sikre en hurtigere og mere effektiv sagsbehandling samt en tidligere besvarelse af henvendelser i de konkrete sager.

Det betyder, at der nu i forbindelse med modtagelse af ansøgninger om bevarelse af dansk indfødsret er iværksat en proces, hvor sagerne screenes med henblik på, at der på et tidligt tidspunkt iværksættes relevante høringer.

I forbindelse med screeningen tilstræbes det også at identificere sager, som har en særligt hastende karakter. Det vil eksempelvis kunne være sager, hvor ansøger alene er dansk statsborger, og hvor den pågældende har en alder, der gør, at sagen vil skulle fremskyndes for at kunne være færdigbehandlet, inden den pågældende ansøger fylder 22 år.

Det undersøges i den forbindelse også, om en ansøger konkret har anført et særligt behov for, at sagens behandling fremskyndes, ligesom det vurderes, om det således anførte kan begrunde en afvigelse fra princippet om, at sager behandles i den rækkefølge, som de modtages i ministeriet.

7. Folketingets Ombudsmand har anmodet Justitsministeriet om at oplyse, hvad baggrunden er for, at der ikke er fastsat et selvstændigt mål for sagsbehandlingstiden i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret. Folketingets Ombudsmand henviser i den forbindelse til Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 73 af 4. juni 1997 om mål for hurtig sagsbehandling mv.

Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at ministeriet har udbygget vejledningen om behandling af sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret på ministeriets hjemmeside, således at borgerne bl.a. orienteres om den aktuelle sagsbehandlingstid i sager om bevis for og bevarelse af dansk indfødsret samt om, at det er ministeriets mål, at sagsbehandlingstiden i disse sager inden udgangen af 2015 skal være nedbragt til 7 måneder.

8. Af foreningens brev af 31. oktober 2014 til Folketingets Ombudsmand fremgår bl.a., at foreningen mener, at et forhold, som kan være med til at forkorte sagsbehandlingstiden i sager om bevarelse af dansk indfødsret, er en ændring af den måde, hvorpå Justitsministeriet verificerer de oplysninger, som modtages i forbindelse med en ansøgning om bevarelse af dansk indfødsret. Foreningen nævner i den forbindelse særligt, at praksis med polititjek hos f.eks. ældre familiemedlemmer er uværdig i en retsstat som Danmark.

Justitsministeriet skal hertil bemærke, at politiet ikke siden april 2009 har bistået ministeriet med at indhente oplysninger fra de af ansøger anførte referencer vedrørende ansøgerens ophold i Danmark.

Når Justitsministeriet i forbindelse med behandlingen af en sag skal have bekræftet en ansøgers oplysninger om dennes ophold i Danmark forud for den pågældendes fyldte 22. år samt om den pågældendes øvrige tilknytning til Danmark og sproglige formåen, sker dette ved, at ministeriet sender et brev til to af de af ansøger oplyste referencer, som har bopæl i Danmark, hvori de anmodes om at kontakte ministeriet telefonisk. Det af ansøger oplyste om ophold i Danmark verificeres herefter gennem en telefonsamtale med referencen.

Det fremgår endvidere af brevet fra foreningen, at foreningen ikke finder Justitsministeriets mål om at nedbringe sagsbehandlingstiden til 7 måneder inden udgangen af 2015 realistiske, herunder særligt henset til, at Folketinget den 18. december har vedtaget et lovforslag om accept af dobbelt statsborgerskab, der træder i kraft i september 2015, hvilket vil medføre en stigning i antallet af ansøgninger om bevarelse af dansk indfødsret.

Justitsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at der er kalkuleret med en stigning i antallet af ansøgninger om både naturalisation og om bevarelse af dansk indfødsret som følge af ændrede regler om dobbelt statsborgerskab. Indfødsretskontoret vil således over de første måneder af 2015 i tillæg til de tidligere nævnte ressourcemæssige opnormeringer blive tilført 8 årsværk i anledning af reglerne om dobbelt statsborgerskab. ”

Ved brev af 19. februar 2015 sendte foreningen på ny bemærkninger til sagen. Af brevet fremgår bl.a. følgende:

”Vi har følgende kommentarer til Justitsministeriets svar på Folketingets Ombudsmands spørgsmål:

Det er rigtig positivt, at praksis har udviklet sig således, at unge, der ikke har opholdt sig i Danmark i et helt år, nu nemmere kan bevare deres statsborgerskab, samt at der ses lettere på tidskravet for unge bosat i lande langt fra Danmark.

Vi er glade for, at Justitsministeriet har lyttet til vores ønske om at få udvidet informationerne om tilknytningskravet, og hvad der skal til for at opfylde disse, og lagt disse oplysninger på ministeriets hjemmeside. Dette vil hjælpe mange af vores medlemmer, der efter offentliggørelse af konkrete beskrivelser af kravene tidligt kan se, hvad der kræves for at opnå bevarelse.

Vedr. spørgsmål nr. 6 om særligt hastende sager: Vi byder velkommen, at Justitsministeriet nu har indført en screening, hvorved særligt hastende sager – undtagelsesvis – får særligt fokus. En idé for yderligere at lette sagsbehandlingen kunne evt. være, at der påføres et ekstra felt i ansøgningsskemaet, hvor oplysninger om særlige forhold, der bevirker, at sagen har hastekarakter, kan beskrives. Vi tænker især på unge, hvis studieophold i udlandet er betinget af opholdstilladelse i det pågældende land og dertilhørende krav om gyldigt pas.

Angående spørgsmål nr. 8 om politiets involvering i indfødsretssager, refererer foreningen til informationer fra medlemmer. Det er fint, at der ikke længere anvendes politi til tjek af de unge ansøgers oplysninger. Foreningen mener dog fortsat, at proceduren med at sende et brev til ansøgerens to kontaktpersoner, der herefter telefonisk skal forsøge at få fat i Justitsministeriet, trækker sagsbehandlingen i unødigt langdrag. Vi anbefaler fortsat, at disse verificeringer bør foregå ved at afgive en ’tro- og love’-erklæring, som andre steder i ansøgningsformularen.

Vi og vores medlemmer glæder os til, at sagsbehandlingstiden bliver nedsat til syv måneder. At Justitsministeriet har kalkuleret med en stigning af ansøgninger grundet vedtagelsen af accept af dobbelt statsborgerskab og tilført otte årsværk til at komme sagsbehandlingstiden til livs, er rigtig fint og nødvendigt. Vi kan dog ikke vurdere, om dette er tilstrækkeligt, og anbefaler, at Folketingets Ombudsmand fortsat følger op på sagsbehandlingstiden, ligesom foreningen også fortsat vil arbejde med dette. ”